

PROBLEMATYKA SPÓJNOŚCI TERMINOLOGICZNEJ W TŁUMACZENIU DOKUMENTÓW AUDYTOWYCH NA JĘZYK NIEMIECKI

Joanna Krzemińska-Krzywda

Autorka jest asystentką w Zakładzie Zastosowań Lingwistycznych w Zarządzaniu (Wydział Zarządzania, Politechnika Częstochowska), tłumaczem przysięgłym przy Sądzie Okręgowym w Częstochowie oraz członkiem PT TEPIŚ. Na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Łódzkiego przygotowuje rozprawę doktorską, której tematem jest tłumaczenie terminologii prawnej z języka polskiego na język niemiecki.

Dynamiczny rozwój wielu dyscyplin naukowych i gałęzi wiedzy wiąże się z powstawaniem coraz większej ilości tekstów, które ze względu na wysoki stopień specjalizacji wymagają od tłumacza szczególnych umiejętności. Do takich tekstów należą dokumenty audytowe¹, a dokładniej sprawozdania z audytów jakości. Tłumaczenie tego rodzaju tekstów wymaga, co jest zresztą powszechnie wiadome i odnosi się do przekładu wszystkich tekstów specjalistycznych, nie tylko znajomości języka ale również odpowiedniej wiedzy specjalistycznej oraz doskonałej znajomości terminologii. Zadanie tłumacza jest tu tym trudniejsze, iż pośredniczy on w komunikacji pomiędzy dwoma specjalistami doskonale orientującymi się w danej dziedzinie, co oznacza, iż jest on zobligowany do szczególnie precyzyjnego posługiwania się odpowiednią terminologią.

Jak w przypadku każdego tłumaczenia specjalistycznego, tłumacz, który nie zna się na rzeczy, będzie miał trudności z odróżnieniem, który termin jest specjalistyczny i wymaga konkretnego tłumaczenia, a który nie jest specjalistyczny i można pozwolić sobie na pewną dowolność w jego przekładzie. Pojawiają się tu bowiem słowa, które znajdujemy również w języku ogólnym (np. niezgodność, przegląd, środki korygujące) i które stają się terminami specjalistycznymi w odpowiednim kontekście, np. w tekście sprawozdania z audytu. Zjawisko to znane jest w terminologii pod nazwą terminologizacji i polega na użyciu wyrazu ogólnonarodowego w umownym znaczeniu w obrębie danego systemu pojęciowego (Lukszyn 2001: 79). Za J. Pieńkosem można też powiedzieć, że są to wyrazy, które po prostu mają więcej niż jedno znaczenie, a jednym z nich jest właśnie znaczenie specjalistyczne, odnoszące się do danej branży (1999: 46).

Jak zauważono tłumacz podejmujący się przekładu tekstu specjalistycznego powinien legitymować się znajomością terminologii z danej dziedziny wiedzy. W przypadku dokumentów audytowych pomocne mogą być dwa rodzaje źródeł, z których czerpać można wiedzę terminologiczną. Po pierwsze, są to normy ISO, na których oparty jest cały system zarządzania jakością, po drugie, niemieckie audyty jakości. Te ostatnie mogą służyć jako teksty paralelne, a zatem wzorcowe. Tłumaczenia audytów z polskiego na niemiecki, powinny „naśladować” oryginalne teksty audytów w języku niemieckim.

Trzy podstawowe normy, w których mowa jest o zarządzaniu jakością, należą do serii norm ISO 9000 wydanej przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną: ISO 9000, ISO 9001 i ISO 9004. W trzech rozdziałach normy ISO 9000 „Systemy zarządzania jakością – Podstawy i terminologia” opisano ok. 80 pojęć i terminów związanych z jakością, zarządzaniem, organizacją, procesami, produktem, zgodnością itp. Norma ISO 9001 „Systemy zarządzania jakością – Wymagania” w ośmiu rozdziałach: odpowiedzialność kierownictwa, zarządzanie zasobami, realizacja produktu, pomiary i doskonalenie, zawiera wytyczne odnośnie wdrażania systemu jakości w przedsiębiorstwach.

Sprawozdanie z audytu należy uznać za reprezentatywny tekst specjalistyczny z zakresu zarządzania jakością. Z punktu widzenia tłumacza należy zaliczyć go do trudnych, ze względu na duże „zagęszczenie” terminów specjalistycznych. W sprawozdaniach z audytu średnio na jeden termin specjalistyczny przypada jeden wyraz z języka ogólnego, co pozwala zaklasyfikować je jako teksty o średnim stopniu terminologizacji (Lukszyn 2001: 48).

Na wstępie należy wyjaśnić, że termin *audyt* funkcjonuje dziś w większości języków w Europie i posiada dwa znaczenia: może być rozumiany jako badanie bilansu spółki mające na celu określić jego poprawność, bądź też jako działania zmierzające do oceny innych parametrów przedsiębiorstwa takich jak jakość czy wydajność. Przedmiotem niniejszego artykułu jest drugi z opisywanych rodzajów audytu, zwany również audytem jakości.

Audyt bezpośrednio związany jest z pojęciem jakości. Nowoczesne przedsiębiorstwa dążą do uzyskania stosownych certyfikatów jakości według obowiązujących norm. Taki certyfikat przedsiębiorstwo może uzyskać po wprowadzeniu systemu zarządzania jakością i odpowiednim jego stosowaniu, co zostaje stwierdzone w trakcie audytu certyfikacyjnego. Audyt z kolei jest to, jak mówi norma, „systematyczne i

¹ W literaturze przedmiotu stosuje się dwojakiemu rodzaju pisownię: *audit* oraz *audyt*. W poniższym tekście za autorami słowników A. Kilian i W. Kopalińskim przyjęto pisownię nawiązującą do stosowanej powszechnie wymowy, czyli *audyt*. Forma ta figuruje zresztą w *Słowniku poprawnej polszczyzny* jako jedyna poprawna – por. A. Markowski [red.] *Słownik poprawnej polszczyzny*, 2002, Warszawa: PWN.

niezależne badanie, mające określić, czy działania dotyczące jakości i ich wyniki odpowiadają zaplanowanym ustaleniom oraz czy te ustalenia są skutecznie realizowane i pozwalają na osiągnięcie celów.” Dodać należy, iż audyt przeprowadzany jest przez audytorów, których niezależność powinna być zagwarantowana. W praktyce oznacza to, że nie mogą to być oczywiście osoby z przedsiębiorstwa – na ogół audyt przeprowadzają specjalnie w tym celu utworzone firmy. Efektem audytu i zarazem dokumentem stwierdzającym jego zaistnienie oraz przebieg jest sprawozdanie z audytu.

Kluczowym pojęciem w sprawozdaniu z audytu jest pojęcie *zarządzania jakością*, po niemiecku *Qualitätsmanagement*. Słowo to jest kalką z języka angielskiego, gdzie mówi się o *quality management*. Samo tłumaczenie nie nastręcza tu oczywiście trudności, gdyż słowo to jest ogólnie znane. Ilustruje ono dość interesujące dla tłumaczy i lingwistów zjawisko zapożyczeń angielskich w języku niemieckim. W ślad bowiem za *zarządzaniem jakością* mamy do czynienia z *system zarządzania jakością* zwanym po niemiecku *Qualitätsmanagementsystem*, (oraz powszechnie stosowanymi skrótami: *QMS*, *QM-System*), jak również wieloma innymi wyrazami angielskiego pochodzenia, (jak np. *Marketing*, *Ressourcen*, *Management*, *Output*). Terminologia audytowa ma swoje źródło w języku angielskim, gdyż to właśnie ze Stanów Zjednoczonych pochodzi idea zarządzania jakością. Wiele terminów dotyczących audytu to kalki z języka angielskiego lub po prostu wyrazy angielskie. Anglicyzmy są zresztą zjawiskiem, które coraz częściej pojawia się w języku niemieckim, przenikając wszystkie niemal jego płaszczyzny. Szczególnie niemiecki język ekonomiczny obfituje w tzw. „denglisch”, czyli zapożyczenia angielskie² (Czech-Rogoyska 2002: 55).

Słowo *jakość*, czyli *Qualität* pojawia się w sprawozdaniach z audytu w wielu miejscach i występuje najczęściej jako komponent złożień. Wszystkie bowiem występujące w tekście wyjściowym połączenia rzeczownika z przymiotnikiem *jakościowy/jakościowa/jakościowe* lub rzeczownikiem w dopełniaczu (*jakości*) należy tłumaczyć tworząc w języku niemieckim kompozycje lub inaczej złożenia detrynatywne z interfiksem – *s*, gdzie słowo *Qualität* występujące na początku kompozycji będzie zawsze członem drugorzędym. Tak oto *cele jakościowe* to *Qualitätsziele*, a *polityka jakościowa* – *Qualitätspolitik*; *zapewnienie jakości* to *Qualitätssicherung*, a *system zapewnienia jakości* – *Qualitätssicherungssystem*. *Wymagania odnośnie jakości/wymagania jakościowe* należy tłumaczyć jako *Qualitätsforderungen*, a *poprawę jakości* jako *Qualitätsverbesserung*; *planowanie jakości* to oczywiście analogicznie *Qualitätsplanung*.

Nie przysporzy natomiast trudności tłumaczenie słów *audyt* i *sprawozdanie z audytu* – wystarczy powiedzieć, że chodzi oczywiście o niemieckie ich ekwiwalenty czyli *der Audit* i *der Auditbericht*. Pewną pułapkę translatorską stanowić może jednak samo słowo *audytor*. W słowniku Aliny Kilian figuruje słowo *Wirtschaftsprüfer* jako jego niemiecki odpowiednik. (Kilian 2000: 14) Trzeba pamiętać, że odnosi się ono oczywiście do pierwszego z podanych wcześniej znaczeń słowa *audyt*, gdzie mowa była o badaniu bilansu spółki i gdzie *audytor* to *biegły rewident*. Samo słowo *audyt*, podobnie jak *Qualität*, występuje również jako człon złożień. Mamy z tym do czynienia, kiedy mowa jest o rodzajach audytów. Najczęściej audyt rozumiany jest jako audyt certyfikacyjny czyli *Zertifikataudit* mający na celu stwierdzenie, czy przedsiębiorstwo spełnia normy jakościowe i czy może otrzymać certyfikat jakości. Audyt certyfikacyjny jest szczególnym i najważniejszym rodzajem audytu. Wniosek o jego przeprowadzenie składa przedsiębiorstwo, które pragnie podbudować swoją renomę i ugruntować pozycję na rynku. Jest on zaliczany do audytów zewnętrznych, które przeprowadzane są przez firmę lub jednostkę z zewnątrz i należy tłumaczyć je jako *externe Audits*. Audyty zewnętrzne należy odróżnić od audytów wewnętrznych, które firma przeprowadza u siebie, aby potwierdzić kierownictwu, że system działa skutecznie – po niemiecku *interne Audits*.

W dokumentacji audytowej często pojawia się słowo *proces*. Jest to charakterystyczne dla tego typu tekstów, gdyż teoria zarządzania jakością opiera się na tzw. ‘podejściu procesowym’. Charakteryzuje się ono tym, że całość zdarzeń w przedsiębiorstwie, prowadzących do sprzedaży wyrobu bądź też usługi, traktowana jest jako proces składający się z kolei z poszczególnych procesów. Mowa jest o procesach głównych, które w sprawozdaniach z audytów pojawiają się najczęściej i które należy tłumaczyć po prostu jako *Hauptprozesse*. Lista procesów głównych w przedsiębiorstwie nie jest długa. Pojawiają się wśród nich *produkcja towarów* czyli *Warenproduktion*, czy też *Warenherstellung*. Jednym z ważniejszych procesów są również *zakupy*. Po niemiecku *zakupy* to oczywiście *Einkäufe*, co z pozoru zdaje się być poprawne, gdyż, jak podaje Duden, w żargonie kupieckim *Einkauf*, to *Abteilung eines Unternehmens, die für den Einkauf zuständig ist* (Drosdowski 1996: 402). Jednak w paralelnych tekstach w języku niemieckim pojawia się w tym miejscu słowo *Beschaffung*, mające znaczenie nieco szersze: „dostarczenie, wystaranie się, uzyskanie, zdobycie” (Kilian 2000: 111). Zgodnie z powszechnie znaną i przytoczoną wcześniej zasadą, która mówi, iż tekst translatu powinien w jakimś stopniu naśladować oryginalny tekst w języku docelowym (Kierzkowska 2002: 56), w tłumaczeniu tekstu sprawozdania

² dokładniej słowo „denglisch” używane jest na określenie wyrazów w języku niemieckim pochodzących z angielskiego lecz używanych zgodnie z zasadami niemieckiej fleksji i niemieckiego słowotwórstwa, jak np. *ausgepowert*, *anklicken*, *recyclen*, *einchecken* - por. H. Bußmann, 2002, *Lexikon der Sprachwissenschaft*, Stuttgart: Kröner.

z audytu na język niemiecki powinno się „naśladować” niemieckie sprawozdanie z audytu i użyć tu słowa *Beschaffung*.

Przyjrzyjmy się wybranym częściom sprawozdania z audytu oraz reprezentatywnemu dla każdej z tych części słownictwu.

1. Profil firmy

W tym miejscu pojawia się opis firmy oraz jej działalności. Zgodnie z wytycznymi norm ISO są to informacje odnośnie liczby zatrudnionych, formy prawnej, oraz rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorstwo działalności gospodarczej. Tu właśnie pojawia się dla tłumacza problem znalezienia w języku niemieckim odpowiedników określeń dla nazw polskich przedsiębiorstw. Oto kilka przykładów oraz proponowane tłumaczenie na język niemiecki:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe – *Produktions- und Verkaufsbetrieb*,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe (PPHU) – *Produktions-, Dienstleistungs- und Verkaufsbetrieb*
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowo-Handlowe – *Bau-, Dienstleistungs- und Verkaufsbetrieb*
- Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowo-Produkcyjno-Handlowe – *Bau-, Dienstleistungs-, Produktions- und Verkaufsbetrieb*
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe i Usług Różnych – *Produktions-, Handels- und Dienstleistungsbetrieb*
- Zakład Techniczno-Budowlany – *Bau-Technischer Betrieb*
- Przedsiębiorstwo Realizacji Budownictwa – *Baubetrieb*
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych – *Strassenbauunternehmen*
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego – *Industriebauunternehmen*
- Spółdzielnia Rzemieślnicza Wielobranżowa – *Handwerker-genossenschaft*
- Zakład Pracy Chronionej – *Behindertenbetrieb*
- Spółdzielnia Inwalidów – *Behindertengenossenschaft*
- Spółdzielnia Inwalidów Metalowo – Elektro – Chemiczna – *Behindertengenossenschaft*
- Dolnośląska Spółdzielnia Niewidomych – *Niederschlesische Sehbehindertengenossenschaft*
- Biuro Obsługi Ruchu Turystycznego – *Reisebüro; Touragentur*

W polskiej rzeczywistości gospodarczej istnieją jak widać wszechstronne podmioty. Przedsiębiorstwo polskie może jednocześnie produkować, sprzedawać swoje wyroby oraz produkty innych przedsiębiorstw, wykonywać usługi i to w dodatku, jak wskazują nazwy, „różne” lub „wielobranżowe”. Zaproponowana powyżej strategia tłumaczenia nawiązuje do gramatycznego zjawiska elipsy, polegającego na opuszczeniu pewnych elementów w zdaniu (Podlaska, Płóciennik 2002: 192). W podanych niemieckich wersjach nazw przedsiębiorstw opuszczono niektóre elementy występujące w nazwach polskich (np. słowa „różnych”, „realizacji”, czy „wielobranżowe”). Tym samym tłumaczenie to ukierunkowane jest na język docelowy. Wydaje się bowiem, iż nazwy polskich przedsiębiorstw przetłumaczone z ukierunkowaniem na język źródłowy (czyli w praktyce bardziej „dosłownie”) mogłyby wzbudzić u niemieckiego odbiorcy zdziwienie, a tym samym zakłócić odbiór.

Innym problemem jest samo użycie terminów *Betrieb* i *Unternehmen* jako ekwiwalentów polskiego słowa *przedsiębiorstwo*. Pojawiające się tu wątpliwości zdaje się rozwiewać poniższa definicja zaczerpnięta z niemieckiego leksykonu prawniczego:

Betrieb – (...) Der Betrieb kann ein Produktions-, Verkaufs-, Dienstleistungs- oder Verwaltungs-Betrieb sein. Dem Gegenstand nach kann er sein: Gewerbe-B. (fortgesetzte, auf ständigen Gewinn gerichtete private Tätigkeit einschl. Urproduktion), freiberuflicher B. (z.B. Privatklinik, Anwaltskanzlei), Tendenz-B. (eingerrichtet zu politischen, gewerkschaftlichen, konfessionellen, karitativen, erzieherischen, wissenschaftlichen oder künstlerischen Zwecken) oder B. einer juristischen Person des öffentlichen Rechts. (...) Mehrere B. können in einem Unternehmen zusammengefasst sein (...) (z.B. Produktions- und Verkaufsbetrieb) (...) (Creifelds 2002: 230).

2. Mocne i słabe strony

Te dwie części sprawozdania z audytu oparte są o analizę SWOT, czyli metodę oceniającą słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia przedsiębiorstwa. Wśród najważniejszych zalet przedsiębiorstwa w sprawozdaniach audytowych pojawiają się najczęściej:

- *zaangażowanie najwyższego kierownictwa* czyli *Engagement der obersten Leitung*. (najwyższe kierownictwo niesłusznie pojawia się czasem w tłumaczeniach jako *höhere Leitung**)
- *kompetencje i kwalifikacje pracowników* czyli *Kompetenz und Qualifikation der Mitarbeiter*
- *orientacja firmy na klienta* czyli *Kundenorientierung*. Często pojawia się określenie, że *firma jest zorientowana na klienta* czyli jest *kundenbezogen* lub *kundenorientiert*. Nie należy bowiem zapominać, że –

bezogen i *–orientiert* dodane do rzeczownika oznaczają, iż dana rzecz czy zjawisko jest na coś zorientowane, odnosi się do czegoś.

Wśród słabych stron pojawiają się zastrzeżenia odnośnie funkcjonowania systemu zarządzania jakością. Pojawiają się krytyczne uwagi odnośnie dokumentowania działań. Przede wszystkim jednak pojawiają się zastrzeżenia odnośnie *księgi jakości* czyli do *Qualitätsmanagementhandbuch*. Księga jakości to dokument będący podstawowym odnośnikiem w trakcie przeprowadzania wszystkich rodzajów audytów systemu jakości. Opisane są w niej ogólne dyspozycje przyjęte przez przedsiębiorstwo w celu osiągnięcia wymaganej jakości wyrobów i usług - inaczej mówiąc rodzaj instrukcji opisującej system zapewnienia jakości w przedsiębiorstwie. Księga jakości jawi się w niektórych przekładach jako *Qualitätsbuch**, które to tłumaczenie należy uznać za nieprawidłowe, będące kalką językową. Odpowiednikiem *księgi jakości* jest przecież wspomniane *Qualitätsmanagementhandbuch*.

3. Odpowiedzialność kierownictwa

W tym punkcie opisywane są działania kierownictwa przedsiębiorstwa oraz przedstawiona zostaje jego ocena. Norma wymaga większego niż dotychczas zaangażowania kierownictwa przedsiębiorstwa we wdrożenie i stałe doskonalenie systemu zarządzania jakością. Zarząd firmy powinien spośród siebie wyznaczyć pełnomocnika ds. jakości. Jest to przedstawiciel kierownictwa, który oprócz swoich dotychczasowych obowiązków, otrzyma uprawnienia do ustanowienia, wdrożenia i utrzymywania systemu zarządzania jakością. Ta osoba to po niemiecku *der Beauftragte der Geschäftsleitung für das QM-System* i nie należy tłumaczyć tego jako *der Bevollmächtigte*, gdyż nie to słowo pojawia się w niemieckich sprawozdaniach z audytu, które traktujemy jako teksty paralelne. Jednym z dowodów zaangażowania kierownictwa w system jakości jest przeprowadzanie regularnych przeglądów systemu. Słowo *przegląd* często pojawia się w kontekście zarządzania jakością i należy je oczywiście rozumieć jako rodzaj kontroli czy sprawdzenia. Tak oto mamy do czynienia z *przeglądem kierownictwa* czy też *zarządzania*, a to po niemiecku *Überprüfung des Managements* i mimo, iż to tłumaczenie jest nieco zgrabniejsze od *Leitungsdurchsicht**, to jednak najbardziej zasadne wydaje się tu być użycie angielskiego *Managementreview*, (*review – ang.-inspekcja*; rewidować, recenzować), a jeśli chodzi również o ocenę zarządzania to *Managementbewertung*.

4. Sterowanie projektowaniem

Sterowanie projektowaniem obejmuje działania dotyczące fazy powstawania produktu, kiedy jest on dopiero w fazie projektowania. Tu warto wspomnieć, że obok niemieckiego *Projektierung*, czy też w niektórych okolicznościach *Entwicklung*, które oczywiście można użyć w tłumaczeniu, dopuszczalne jest użycie modnego angielskiego *Design*, które często pojawia się w tekstach ekonomicznych. A zatem sterowanie projektowaniem to raczej *Designlenkung* a nie *Steuerung der Projektierung**, mimo, iż wyraz ten należy do anglicyzmów, którymi nie chcielibyśmy „zaśmieczać” języka.

5. Działania korygujące i zapobiegawcze

Z uwagi na fakt, iż najważniejszym kryterium oceny w systemie zarządzania jakością jest klient oraz stopień jego zadowolenia, to właśnie reklamacje ze strony klientów są jednym z ocenianych parametrów. Mowa jest zatem o *reklamacjach klientów* czyli *Kundenreklamationen* oraz *rejestrze reklamacji klientów*, po niemiecku *Kundenreklamationregister*. Oprócz tego w rozdziale tym pojawiają się działania *korygujące i zapobiegawcze* czyli *Korrektur- und Vorbeugemassnahmen* oraz analogicznie *rejestr działań korygujących i zapobiegawczych* *Korrektur- und Vorbeugemassnahmenregister*. Najważniejszym elementem raportu z audytu jest jednak stwierdzenie dotyczące niezgodności. Niezgodność określana jest jako pogwałcenie określonych wymagań tj. warunków kontraktu, normy jakości, księgi jakości czy też różnego rodzaju procedur i instrukcji: po niemiecku – niezgodność to w raporcie z audytu *Abweichung*, rzadziej *Unstimmigkeit**, które oznacza rzeczywiście *niezgodność*, lecz nie pojawia się w niemieckich sprawozdaniach z audytu.

Podsumowanie

Główna trudność tłumaczenia specjalistycznego polega na tym, że w tekście takim mamy zawsze do czynienia z pewną grupą wyrazów z języka ogólnego, które każdy tłumacz tłumaczy „intuicyjnie” oraz z grupą wyrazów, które należą do grupy terminów specjalistycznych, mających swoje konkretne ekwiwalenty w języku docelowym. Tak jest również w przypadku sprawozdań z audytu. Tłumacz takiego tekstu musi być świadomy, które wyrazy może przetłumaczyć dowolnie, stosując w razie powtarzania się synonimy, które natomiast są terminami specjalistycznymi i wymagają szczególnego, idiomatycznego przekładu. Jak ilustrują powyższe przykłady, wyrazy typu *niezgodność*, *projektowanie*, *przegląd*, stają się w tekstach z zakresu zarządzania jakością terminami specjalistycznymi, wymagającymi specjalnego tłumaczenia. Tłumacz dokumentów audytowych musi również pamiętać, że ma do czynienia z niezwykle „nowoczesnym” tekstem z zakresu zarządzania jakością i że jest to branża, w której nazwy wielu zjawisk i czynności zapożyczone zostały z języka angielskiego. To nakłada na tłumacza nowy obowiązek zaznajomienia się z niektórymi pojęciami w języku angielskim. Ponadto tłumacz musi tu być również przygotowany na elementy tłumaczenia technicznego, które wymagają dodatkowych przygotowań. Tylko świadomość, iż tłumaczenie dokumentów audytowych jest zajęciem interdyscyplinarnym pozwoli tłumaczowi stworzyć spójny tekst w języku docelowym.

Bibliografia

- Czech-Rogoyska A., 2002, „Denglisch” – czas anglicyzmów w języku niemieckim, [w:] *Lingua Legis*, nr 10.
Kierzkowska D., 2002, *Tłumaczenie prawnicze*, Warszawa: TEPIS.
Łukaszyn J., Zmarzer W., 2001, *Teoretyczne podstawy terminologii*, Warszawa: Poligrafia,
Pieńkos J., 1999, *Podstawy juryslingwistyki*, Warszawa: MUZA S.A.

Słowniki:

- Bußmann H., 2002, *Lexikon der Sprachwissenschaft*, Stuttgart: Kröner.
Creifelds C., 2002, *Rechtswörterbuch*, München: C.H. Beck.
Drosdowski G. (red.), 1996, *Deutsches Universalwörterbuch*, Mannheim: Dudenverlag
Kilian A., 2000, *Słownik języka prawniczego i ekonomicznego polsko-niemiecki*, Warszawa: C.H.Beck.
Kopaliński W., 1988, *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, Warszawa: Wiedza Powszechna.
Markowski A. [red.], 2002, *Słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa: PWN.
Podlaska D., Płóciennik I., 2002, *Leksykon nauki o języku*, Bielsko-Biała: PPU „Park”.

SUMMARY

This article discusses issues related to the translation of audit terminology from Polish into German. Having explained briefly the essence and purpose of audit control, as along with the idea of quality management, the author of this article presents the genesis of basic concepts and terms related to this field and suggests their translations into German. It was assumed that the main criterion of translation correctness is the accordance with parallel texts, which means that the audit report translated into German should correspond to the original report in German. Thereafter, the particular parts of the report are analysed as well as the vocabulary used in it. The author also discusses terms which may cause some difficulties for translators of audit reports and proposes her own solutions. In her opinion the process of translating audit reports is an interdisciplinary activity which includes elements of technical, legal and economic translation – and quality management is a new, dynamically developing discipline which is also reflected in relevant terminology and requires the translator to possess comprehensive knowledge.